No 1. jūlija stājas spēkā Kohēzijas politikas tiesību aktu pakete 2021.–2027. gadam

Eiropas Komisija atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Parlaments ir pieņēmis politiskās vienošanās par **373 miljardus eiro vērto Kohēzijas politikas tiesību aktu paketi 2021.–2027. gadam** un to, ka abi likumdevēji ir parakstījuši šo tiesību aktu paketi. Tas nozīmē, ka ir sperts pēdējais likumdošanas procedūras solis, un tagad Kohēzijas tiesību akti **ar 1. jūliju var stāties spēkā**.

> Kohēzijas un reformu komisāre **Elīza Ferreira**: “Kohēzija apvieno stratēģiju, finansiālo virzītājspēku un metodi, kas ļaus Eiropai atgūties taisnīgā un teritoriāli līdzsvarotā veidā un vērst reģionālo ekonomiku potenciālu virzībai uz nākotnes prasībām atbilstošu izaugsmi, kuras pamatā ir divējādā pārkārtošanās. Eiropas solidaritātes stūrakmens joprojām ir kohēzijas politika. Šīs tiesību aktu paketes pieņemšana paver ceļu plānošanas dokumentu apstiprināšanai un efektīvai projektu īstenošanai praksē. Tagad mums jākoncentrējas uz īstenošanu tā, lai iespējami labāk atbalstītu reģionālās un vietējās iestādes, iedzīvotājus un uzņēmumus. Šīs paketes izstrādē būtiska nozīme bija partnerības garam, un partnerības principam būs izšķiroša nozīme arī sekmīgā īstenošanā.”

> Darba un sociālo tiesību komisārs **Nikolā Šmits**: “Kohēzijas fondi ir neatņemama tās ES rīkkopas daļa, kas paredzēta, lai atbalstītu dalībvalstis spēcīgākas un iekļaujošākas Eiropas

> veidošanā. Eiropas Sociālais fonds Plus iegulda cilvēkos. Tas palīdz darba ņēmējiem pārkvalificēties un pilnveidot prasmes, lai sagatavotos pārejai uz zaļo un digitālo ekonomiku. Tas aizsargā visneaizsargātākos mūsu sabiedrības locekļus, piemēram, bērnus, kuriem nepieciešama palīdzība, un bezpajumtniekus. Un tas palīdz uzņēmējiem un novatoriem, kuriem nepieciešams finansiāls atbalsts."

Paketē ir ietvertas šādas regulas:

- **Kopīgo noteikumu regula (KNR)** attiecībā uz dalītas pārvaldības fondiem;
- **Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) regula**;
- **Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) regula**;
- **Interreg regula**, ar ko paredz īpašus noteikumus attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi, kuru atbalsta no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem.

KNR apstiprināšana nosaka arī galvenos elementus jaunās **Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) regulas** darbībai, kas papildina 2021.–2027. gadam pieejamo kohēzijas politikas fondu kopumu.

Eiropas Parlaments ir pieņēmis arī publiskā sektora aizdevumu mehānismu, tādējādi faktiski būs pabeigts darbs pie visiem priekšlikumiem Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma satvarā. Paredzēts, ka Padome šo regulu pieņems 12. jūlijā.

Jaunā **Kopīgo noteikumu regula** paredz vienotu tiesisko regulējumu astoņiem dalītas pārvaldības fondiem: Eiropas Reģionālās attīstības fondam, Kohēzijas fondam un Eiropas Sociālajam fondam Plus, Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondam, Taisnīgas pārkārtošanās fondam, kā arī finanšu noteikumus Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam, Robežu pārvaldības un vīzu instrumentam un Iekšējās drošības fondam.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda regulā ir paredzēti īpaši noteikumi attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu (226 miljardi eiro) un Kohēzijas fondu (48 miljardi eiro). ERAF palīdzēs stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, koriģējot nelīdzsvarotību starp tās reģioniem, un vienlaikus īstenos Savienības politiskās prioritātes, izmantojot resursu tematisko koncentrēšanu. Kohēzijas fonds atbalstīs projektus vides jomā un Eiropas komunikāciju tīklus transporta infrastruktūras jomā.

Eiropas Sociālais fonds Plus ir galvenais ES fonds ieguldījumiem cilvēkos. Tas būs galvenais finanšu instruments Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai, darbvietu atbalstam, kā arī taisnīgas un sociāli iekļaujošas sabiedrības izveidei. Tāpat fonds nodrošinās dalībvalstīm tik ļoti nepieciešamos resursus sabiedrības un ekonomikas atveseļošanai pēc koronavīrusa krīzes. Tā budžets 2021.–2027. gadam būs 99,3 miljardi eiro (pašreizējās cenās), un dalībvalstis šos līdzekļus var izmantot, lai aizsargātu darba iespējas, veicinātu sociālo iekļautību, mazinātu nabadzību, tajā skaitā cīnītos pret bezpajumtniecību un nodrošinātu, ka darba ņēmēji var apgūt prasmes, kas nepieciešamas digitālajai un zaļajai pārkārtošanai. Turklāt, tajā iekļauta arī vērienīga prasība dalībvalstīm ieguldīt jauniešos un risināt bērnu nabadzības problēmu.

Taisnīgas pārkārtošanās fonds ir jauns kohēzijas politikas fonds, kura kopējais budžets ir 19,2 miljardi eiro (pašreizējās cenās). TPF ir būtisks Eiropas zaļā kursa elements un Taisnīgas

pārkārtošanās mehānisma (TPM) pirmais pīlārs. Tā mērķis ir mazināt sociālekonomiskās izmaksas, ko rada pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku. Minētais mērķis tiks sasniegts, izmantojot plašu pasākumu klāstu, kuru galvenais nolūks ir dažādot saimniecisko darbību un palīdzēt cilvēkiem pielāgoties mainīgajam darba tirgum. Publiskā sektora aizdevumu mehānisms ir TPM trešais pīlārs, kas izmanto ES budžetu, lai nodrošinātu piekļuvi papildu finansējumam. Šis mehānisms ir īpaši paredzēts publiskām struktūrām un piedāvā preferenciālus kreditēšanas nosacījumus projektiem, kuru ieņēmumi nav pietiekami to finansiālai dzīvotspējai.

Interreg 6. paaudze, kuras budžets ir 8,1 miljards eiro, turpina veidot teritoriālo sadarbību visā Eiropā visās tās dažādajās izpausmēs (pārrobežu, starpvalstu un starpreģionu sadarbība). Tā aptver sadarbību pie Savienības ārējām robežām, izmantojot ārējo instrumentu (piemēram, Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (IPA) un Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (NDICI)) atbalstu, un izveido jaunu virzienu, kas paredzēts tālāko reģionu reģionālās sadarbības stiprināšanai.

Pamatinformācija

Eiropas Komisija 2018. gada 29. maijā iesniedza priekšlikumu paketi regulām, kas reglamentē reģionālo attīstību un kohēzijas politiku pēc 2020. gada. Šo priekšlikumu mērķis bija pielāgot ES kohēzijas politiku jauniem izaicinājumiem saistībā ar jauno daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam.

Minētie priekšlikumi vēlāk tika grozīti, lai ņemtu vērā koronovīrusa pandēmijas negaidītās sekas, kā arī politikas jaunās prioritātes, kas izriet no Eiropas zaļā kursa. Grozītajā ESF+ regulas priekšlikumā saskaņā ar Komisijas jaunajām pilnvarām tika palielināts atbalsts jauniešu nodarbinātībai un bērnu nabadzības problēmas risināšanai un tika pievērsta lielāka uzmanība zaļajām un digitālajām prasmēm.

Sīkākai informācijai

- Tiesiskais ietvars 2021.-2027.gada periodam
- Kohēzijas atvērto datu platforma
- ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžets un NextGenerationEU
- Jautājumi un atbildes
- Kohēzijas politikas piešķīrumu sadalījums pa dalībvalstīm
- Eiropas Sociālais fonds Plus